

Vergaderjaar 2021–2022

36 024

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2022 (Vijfde incidentele suppletoire begroting inzake herverkaveling maatschappelijke diensttijd, steunpakket voor de culturele en creatieve sector en kwijtschelding publieke schulden toeslagengedupeerden)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Aangezien alle besluiten in deze vijfde Incidentele Suppletoire Begroting niet kunnen wachten tot de reguliere Eerste Suppletoire Begroting worden de middelen die benodigd zijn nu toegevoegd aan de OCW-begroting. De middelen worden nu overgeboekt zodat zo spoedig mogelijk verplichtingen kunnen worden aangegaan voor de regelingen met betrekking tot maatschappelijke diensttijd en het steunpakket voor de culturele en creatieve sector. Daarnaast zal DUO zo spoedig mogelijk door gaan met het kwijtschelden van DUO-schulden van gedupeerden in de kinderopvangtoeslagaffaire.

Normaliter wordt nieuw beleid pas in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. De uitvoering van de maatregelen die in deze vijfde Incidentele Suppletoire Begroting zijn opgenomen kunnen echter niet wachten. Dit komt doordat er moet worden overgegaan tot het verplichten van bedragen voor de regeling omtrent maatschappelijke diensttijd, richting diverse culturele fondsen met betrekking tot het steunpakket voor de culturele en creatieve sector en er moet worden overgegaan tot uitgaven richting gedupeerden in de kinderopvangtoeslagaffaire. Daarom zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Met het voorgaande wordt gehandeld conform artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet. Voor de indiening van

deze Incidentele Suppletoire Begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd over het gedeelte van de kinderopvangtoeslagaffaire per brief van 13 december 2021 over Budgettaire mutaties van de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) sinds de tweede suppletoire begroting 2021 (Kamerstukken II, 2021/22, 35 925, nr. 142) en over het steunpakket voor de culturele en creatieve sector per brief van 31 januari 2022 over Vijfde specifieke steunpakket voor de culturele en creatieve sector (Kamerstukken II, 2021/22,..., nr...).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.H. Dijkgraaf

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,
A.D. Wiersma

B BEGROTINGSTOELICHTING

1. Inhoudelijke toelichting

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een inhoudelijk deel en een artikelsgewijs deel. Per beleidsartikel wordt een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties	Technische mutaties
(stand ontwerpbegroting in € miljoen)	(ondergrens in € miljoen)	(ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

Maatschappelijke diensttijd

In het coalitieakkoord wordt aangegeven dat het programma Maatschappelijke diensttijd (MDT) wordt overgeheveld van de begroting van VWS naar de begroting van OCW. In deze Incidentele Suppletoire Begroting wordt alleen het programmageld wat hiervoor op de begroting van VWS staat overgeheveld naar OCW. Het betreft € 94,7 miljoen structureel. De uitvoeringskosten en apparaatskosten die hiervoor op de VWS-begroting staan volgen later bij Eerste Suppletoire Begroting in het voorjaar. In onderstaande was-woordt tabel is te zien wat de situatie was op Artikel 4 (Middelbaar beroepsonderwijs) en wat de nieuwe situatie is na de herverkaveling van dit programma. De middelen voor MDT worden onder Artikel 4 zichtbaar en meer specifiek onder Subsidies (regelingen).

Was		Wordt		Toelichting wijziging
Artikel begroting 2022	Detail	Artikel begroting 2022	Detail	
	Uitgaven		Uitgaven	
Artikel 4	Subsidies (regelingen)	Artikel 4	Subsidies (regelingen) Maatschappelijke diensttijd	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 4 van VWS.

Steunpakket culturele en creatieve sector

Met de nieuwe maatregelen per 26 januari gaan de deuren voor de culturele en creatieve sector weer open, maar onder voorwaarden. Nog steeds gelden er strenge beperkingen voor het aantal personen in een zaal en een verplichte sluitingstijd van 22 uur. Deze beperkingen maken aanvullende ondersteuning voor de sector noodzakelijk. Het kabinet heeft daarom besloten € 56,5 miljoen beschikbaar te stellen voor specifieke steun voor de sector van 1 februari tot en met 8 maart, onder de voorwaarde dat op het weegmoment van 15 februari niet tot versoepeling wordt besloten. Hiervan komt € 16,5 miljoen beschikbaar voor de BIS- en Erfgoedwetinstellingen, overige OCW-instellingen en de meerjarig gefinancierde instellingen bij de Rijkscultuurfondsen. € 40 miljoen zal

worden toegevoegd aan het budget voor de suppletie-regelingen. In de brief van 31 januari 2022 over Vijfde specifieke steunpakket voor de culturele en creatieve sector (Kamerstukken II 2021/22, ..., nr...) bent u hierover geïnformeerd.

Kwijtschelding publieke schulden toeslagengedupedeerden

Voor gedupedeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire geldt dat DUO-schulden worden kwijtescholden. In 2021 heeft DUO hiervoor circa € 206 miljoen kwijtescholden. Omdat een deel nog in 2022 zal worden kwijtescholden, wordt er via deze Incidentele Suppletioire Begroting een bedrag van € 82,1 miljoen beschikbaar gesteld. In de brief van 13 december 2022 over Budgettaire mutaties van de begroting van het Ministerie van OCW (VIII) sinds de tweede suppletioire begroting 2021 (Kamerstukken II 2021/22, 35 925, nr. 142) wordt tevens melding gemaakt van het feit dat er in 2022 nog schulden moeten worden kwijtescholden.

2. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Beleidsartikel 4

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting 2022 (incl. NvW, amende- menten en ISB)	Mutaties 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Stand na 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	4.954.937	94.677	5.049.614	95.102	95.409	95.412	95.413
Totale uitgaven	5.088.692	94.677	5.183.369	95.102	95.409	95.412	95.413
waarvan juridisch verplicht (%)	99,6%						
Bekostiging	4.477.645	0	4.477.645	0	0	0	0
Bekostiging mbo-instellingen	4.030.302		4.030.302				
Bekostiging Caribisch Nederland	8.616		8.616				
Bekostiging vavo	69.883		69.883				
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	252.785		252.785				
Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget	0		0				
Regionaal Investeringsfonds	22.345		22.345				
Salarismix Randstadregio's	52.664		52.664				
Tegemoetkoming schoolkosten mbo	0		0				
Regionaal Programma	30.550		30.550				
Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid	10.500		10.500				
Subsidies (regelingen)	353.311	94.677	447.988	95.102	95.409	95.412	95.413
Praktijkleren	295.358		295.358				
Leven Lang Ontwikkelen	6.782		6.782				
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	15.283		15.283				
Loopbaanoriëntatie	1.809		1.809				
Vakwedstrijden mbo	4.191		4.191				
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0		0				
Extra hulp voor de klas	0		0				
Zelftesten	3.364		3.364				
Maatschappelijke diensttijd	0	94.677	94.677	95.102	95.409	95.412	95.413
Overige subsidies	26.524		26.524				
Opdrachten	38.346	0	38.346	0	0	0	0
Opdrachten	21.816		21.816				
Zelftesten	16.530		16.530				
Bijdrage aan agentschappen	20.989	0	20.989	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	17.439		17.439				
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.550		3.550				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	72.938	0	72.938	0	0	0	0
College voor Toetsen en Examens	9.638		9.638				
Wet SLOA	1.127		1.127				
SBB	62.173		62.173				
Bijdrage aan medeoverheden	125.463	0	125.463	0	0	0	0
RMC's	42.703		42.703				

	Vastge- stelde begroting 2022 (incl. NvW, amende- menten en ISB)	Mutaties 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Stand na 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Educatie	63.560		63.560				
Caribisch Nederland	0		0				
Regionaal Programma	19.200		19.200				
Ontvangsten	4.000	0	4.000	0	0	0	0

Toelichting

Het financieel instrument subsidies (regelingen) wordt in 2022 verhoogd met € 94,7 miljoen en in de jaren daarna met circa € 95 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door de herverkaveling die is aangekondigd in het coalitieakkoord voor de Maatschappelijke diensttijd.

Beleidsartikel 11

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting 2022 (incl. NvW, amende- menten en ISB)	Mutaties 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Stand na 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	4.877.439	91.000	4.968.439	- 1.780	- 1.780	- 1.780	- 1.780
Totale uitgaven	4.877.439	91.000	4.968.439	- 1.780	- 1.780	- 1.780	- 1.780
waarvan juridisch verplicht (%)	100%						
Inkomensoverdracht	1.369.343	89.000	1.458.343	- 1.780	- 1.780	- 1.780	- 1.780
Basisbeurs gift (R)	423.616		423.616				
Aanvullende beurs gift (R)	769.726		769.726				
Reisvoorziening gift (R)	- 42.705		- 42.705				
Caribisch Nederland gift (R)	2.894		2.894				
Overige uitgaven (R)	215.812	89.000	304.812	- 1.780	- 1.780	- 1.780	- 1.780
Leningen	3.367.673	0	3.367.673	0	0	0	0
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	- 193.415		- 193.415				
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	120.024		120.024				
Reisvoorziening (NR)	160.180		160.180				
Rentedragende lening (NR)	2.972.723		2.972.723				
Collegegeldkrediet (NR)	254.231		254.231				
Leven lang leren krediet (NR)	25.834		25.834				
Overige uitgaven (NR)	28.096		28.096				
Bijdrage aan agentschappen	140.423	2.000	142.423	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	140.423	2.000	142.423				
Ontvangsten	1.211.951	0	1.211.951	0	0	0	0
Ontvangsten (R)	73.432	0	73.432	0	0	0	0
Ontvangen rente (R)	52.280		52.280				
Overige ontvangsten (R)	20.932		20.932				
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	220		220				
Ontvangsten (NR)	1.138.519	0	1.138.519	0	0	0	0
Terugontvangen lening (NR)	1.138.519		1.138.519				

Toelichting

Het financieel instrument inkomensoverdracht wordt in 2022 incidenteel verhoogd met € 89,0 miljoen. Deze middelen zijn bestemd voor de geraamde kwijtscheldingen van studieschulden die het gevolg zijn van de kinderopvangtoeslagaffaire. De reguliere kwijtscheldingen zijn daarop over 2023 tot en met 2027 jaarlijks met € 1,8 miljoen (in totaal € 8,9

miljoen) naar beneden bijgesteld. Naar verwachting vinden er in toekomst minder kwijscheldingen plaats door de kwijscheldingsactie van de kinderopvangtoeslagaffaire.

Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs wordt incidenteel verhoogd met € 2,0 miljoen voor de geraamde uitvoeringskosten bij DUO voor het uitvoeren van de kwijscheldingen en alles wat daarmee samenhangt als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire.

Beleidsartikel 14

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting 2022 (incl. NvW, amende- menten en ISB)	Mutaties 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Stand na 5e Incidentele Supple- toire Begroting	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	686.666	56.500	743.166	0	0	0	0
Totale uitgaven	1.353.337	56.500	1.409.837	0	0	0	0
waarvan juridisch verplicht (%)	82,7%						
Bekostiging	986.548	15.775	1.002.323	0	0	0	0
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	237.467	5.500	242.967				
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	268.998	3.703	272.701				
Museale instellingen met een wettelijke taak	241.039	6.572	247.611				
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	24.092		24.092				
Digitale openbare bibliotheek	18.368		18.368				
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	12.537		12.537				
Monumentenzorg	148.583		148.583				
Archieven incl. Regionale Historische Centra	29.650		29.650				
Flankerend beleid huisvesting	5.813		5.813				
Cultuureducatie met Kwaliteit	1		1				
Subsidies (regelingen)	124.978	40.725	165.703	0	0	0	0
Verbreden inzet cultuur	9.331		9.331				
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	8.356		8.356				
Programma leesbevordering	3.967		3.967				
Creatieve Industrie	1.728		1.728				
Specifiek cultuurbeleid	99.184	40.725	139.909				
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	2.412		2.412				
Opdrachten	194.416	0	194.416	0	0	0	0
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.068		2.068				
Monumentenzorg	0		0				
Archeologie	0		0				
Erfgoed en fysieke leefomgeving	0		0				
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	10.024		10.024				
Overige opdrachten	182.324		182.324				
Bijdragen aan agentschappen	44.438	0	44.438	0	0	0	0
Nationaal Archief	44.438		44.438				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	2.957	0	2.957	0	0	0	0
Ontvangsten	47.043	0	47.043	0	0	0	0

Toelichting

Het financieel instrument bekostiging wordt in 2022 incidenteel verhoogd met € 15,8 miljoen. Deze middelen zijn bestemd voor de BIS- en Erfgoed-wetinstellingen en de meerjarig gefinancierde instellingen bij de Rijkscultuurfondsen.

Het financieel instrument Subsidies(regelingen) wordt in 2022 incidenteel met € 40,7 verhoogd. Dit bedrag bestaat voor € 40 miljoen uit het voortzetten van de suppletierregeling. Daarnaast wordt € 0,7 miljoen besteed aan overige OCW instellingen die niet onder de BIS vallen en ook niet worden gefinancierd door de Rijkscultuurfondsen.